

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL:

XXXXXXXXXX

Nro 6.

Költ Bétsben, Sz. Jakab Havának (Júliusnak).
21-dik napján 1797-dik Esztendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

Dalmátziában mintegy tíz ezer főből álló Nemzeti Katonaság lép a' Ts. K. Felség' szolgálatjába. A' tehetős Lajosok, nagy készséggel esküdtek meg Ő Felsége' hívségére. Hasonló indulattal viseltetik a' Papság is, a' mint egy Dalmátziai Püspök Bétsben meg-fordulván, hitelesen beszéltette.

Tirolisból írja F. M. L. Kerpen, hogy a' Velentzei földhöz közelébb szállította

F

Katonáit, és a' Gárdai tónn sok hajókat fel-fegyverkeztetett 's meg-rakott Legénységgel.

A' Ns Magyar Insurrectió' számára, Tábori Kenyér-sütőket, és Patikát indíttat le Bétsből a' Hadi-Cancellária.

Az Alsó-Rajnai vidékekről hadi Tudósítást hirdetett a' Bayreuthi Újság, mint-ha t. i. az ott álló Ts. K. és Fr. Seregeknek előlvígyázó részei öfzsze-tsaptak volna egymással: de ezen Tudósításról azt bizonyítja a' Vesztfáliei Újság, hogy rofzsz Levelezőtől származott. Az Erlangi Újságnak 14-dik Júliusi Darabja, minekutánna el-beszéllette, hogy a' Számberi és Mózai Frantzia Sereg mintegy 50 ezer gyalogokból 's tíz ezer lovasságból áll, és mitsoda fekvése légyen ezen Seregnek a' Demárkátzió' líneája és a' Rajna' jobb partja között, Düsseldorftól fogva a' Nidda vízéig? — következő értelmű Tóldalékot vetett utánna említett Előadásának: „Az éppen most érkezett újabb Tudósítások szerént — *úgymond* — a' Számberi és Mózai Seregnek minden szakaszfai visz-sza indultak Júl. 7-dikénn. Friedbergben tsak valami kevés Huszárok maradtak va-la még az nap.

Norimbergából Júl. 6-dikán: — „Ma reggel öt óra után, ezerig való részfzerént gyalog, részfzerént lovas Pruszszus kato-

nák két ágyúkkal jöven a' Gostenhofi Kaszárna' eleibe, ki-szorították abból Katonáinkat, 's puska nélkül kényszerítették őket bé-masírozni Városunkba: mely erőszakon igen meg-van illetődvé egy része az idevaló Polgárságnak."

A' Frankóniai Kerület' Gyűlésének 28-dik Júniusi Ülésében panaszlották az *Eichstadti* Követek, hogy az *Eichstadti* földön erővel fogdosztatja az Iffjakat Katonáknak, a' Prűszsiai Király. Fel-olvas-tattak annakutánna két Írások, melyek köz-zül az egyikben *Károly* Fő-Hertzeg oly jelentést tett a' maga *Schweitzingeni* fő-quártéljából: hogy *Würzburg* környékére, tíz ezer főből álló Ts. Kir. Katonaságot küld: a' másik Írást *Moguntzia* mellől *Casselből*, *Rajnai Gróf Salm* küldötte, melyben jelentette, hogy a' Német-Birodalmi Generalcommandó' parantsolatjából tüzzel kell gyakoroltatni a' mostani Fegyvernyug-vás' idejénn is minden Katonáknak: de ő a' Frankóniai Katonaságra nézve ezen parantsolat' telyesítését, a' mely 1600 fo-rintba leg-alább is került vólna, el halász-totta addig, míg Útasítást vehet e' rész-ben a' Rendektől, és addig csak a' Rekru-tákat gyakoroltatja tüzzel.

Az Olasz történetekről ezeket közli a' Bétsi Udvari Újságnak 19-dik Júliusi Da-

rabja: „A' Máltai ösfszeesküdteknek tzél-jok a' vólt, hogy a' Nagy-Mestert, és más Igazgatókat le-öldössenek, és democrática Igazgatás' formáját állítsanak fel Málta Szigetében. — Velentze alól, a' Levántai Szigetek felé, három Venetus líneai-hajók, 3 Frantzia Fregátok, és öt más fegyveres hajók indultak el Jún. 10-dikénn. Négy ezer Frantzia, és kétszáz Velentzei Katonák is vagynak ezeken a' hajókon, Fr. Osztály-Generális *Gentili*' kormányozása alatt (*a' ki most kétségkívül Velentzei zsóldot széd: és azért neveztetik némely Tudósításokban Velentzei Admirálisnak.*) A' Velentzeieknél szokásba vett hajókkal való futtatás, el halasztódott most a' mászfzori rendes napjáról 2-dik Júliusról, 14-dik Júliusra, a' mely napon kezdődött a' Fr. Revolútzió, a' Bafztíll' le-rontása által. — Turinban, az újjonnan fel-állíttatott Kormányfzék' parantsolatjához nem akarja f zabni magát az Ország' Tanáttsa, és a' Kamara. Magában tsak ugyan Turin Városában tsendesség vagyon: de egyébaránt az egész Pedemontzium Tartománya béketelenkedik. A' Király, igyekezik ily környülállásokbann jó lábra állítani a' Katonáit; 's Júliusban szándékozott mustrát tartani. — Genuábann a' Polgár Elölülő Dóge, Jún 6-dikánn jelent meg előfzfzör közönségessen a' maga mostani

meg-különböztető együgyű ékességével t. i. egy fehér és veress tsikú övvel. A' Dógei méltóságnak minden hajdani jegyei, részfzerént elégettettek közönséges helyen; részfzerént a' fő Templomba tétettek. Minden Polgárok meg-intettek, hogy a' magok feleslegvaló fegyvereiket adják bé a' Respublika' Fegyveres-házába: mivel egy úgy nevezett Liguriai Sereg állíttatik fel. A' jövendőbéli Konstitútziónak ki-dolgozására Jún. 20-dikánn neveztetett ki egy Kommisszió. — Rómábann a' Finántz-Kommisszió, gyakortavaló Üléseket tart: 's mindent meg-próbál, hogy a' Közönséges Kaszszának nevededő szükségein segíthesen. A' Békességkötés által a' Frantziának ígért mesterséges-mivek szorgalmatosan, de tsak lassanként szállítgatódtak el onnét az újjabb Tudósítások fzerént. A' Sz. Pápa Jún. 23-dika tájján is gyenge állapottal vólt: de azért még is adogatott audientziát a' Ministereknek. — Mediolánumban Júl. 2-dikánn hirdette ki *Bonaparte* mint Képviselője a' Fr. Direktóriumnak: hogy a' Cisalpina Respublika, Magaura; és hogy ezenn Respublikának annál könnyebben essék, a' Katonai Igazgatást, Constitutionális igazgatással fel-váltani: most ez úttal maga nevezte ki *Bonaparte*, mind a' Directóriumnak, mind a' Törvényhozó-Gyűlésnek is a' Tagjait; hanem ész-

tendő múlva a' Nép fogja azokat válaftani. Az újj Republica' Szövetségének Innepe Júl. 9-dikénn tartatott.

Nyóltz Departmánjai (Ofztáljai) vagnak ezen Cisalpina Republikának. A' Törvényhozó Gyűlése nékie, két Tanátsokból, úgymint, egy 80; és egy 40 Tagokból áll. A' Végre-hajtó Direktóriumának következő 4 Tagjai neveztetnek: *Serbelloni*, Mediolánumból való; *Paradisi*, Reggióból; *Moscatti*, Mántuából; és *Alessandri*, Bergamóból.

Helvétzia: Mind a' 13 Kántonok reájok írtak a' Veltliniekre, hogy bánják meg pártos tselekedetjeket, mely fzerént a' Graubündeni Tifztviselőket magok közzül el küldötték, 's magok válaftottak Tifztviselőket magoknak, és Tartományokat szabad Republikává hirdették ki: de azt felelték, hogy ők kéfzek, önnön-uraságjokat a' lehetőségig óltalmazni, és tsak abban az esetben fogják magokat együvé kaptsolni az Olasz Republikával, ha magok ellent nem állhatnak: egyébaránt Európának egy különös Republikáját fogják tenni. *Bonaparténak* és a' Cisalpina Republika' Elöljáróinak is tudtokra adták ebéli magok meg-határozását, és ajánlották: 's egy Kommiszfiót is állítottak már fel, az új Veltlinii Konstitútziónak ki-dolgozása végett.

(Veldlin Tartományja, mely mintegy 16 quadrátmértőföldnyi ki-terjedésű, fel-mondotta vala már a' múltt Századbann nevezetessen 1620-dik esztendőben is Graubündennek a' vele való egyességet, 's igyekezett is vátig Wormsnak társaságában ezen fel-mondást tökéletesen végre-hajtani: de 1637-dikben kénytelenítettett ismét által adni magát az előbbeni Ura' Graubünden' birtokába.)

Még a' Bernai Kánton is meg-akadt Waadtlandal. A' mérséklett Felekezetje ugyan ezen Tartomány' Lakosainak nem kíván egyebet; hanem hogy a' Bernai Kormányfőknél nékiek is légyenek voksoló Reprezentássaik (Képviselőik); vagy ha ezt nem akarná a' Bernai Tanács: állítsa leg-alább vizfsza őket mind azon privilegiomaiknak birtokába, melyeknek bátor-ságos meg-tarthatása eránt egész bizodal-mat nyújtott vólt ő nékiek Berna, 1546-dik és 1617-dik esztendőben, a' midőn t. i. külön szakadtak Szabaudiától: de ha se' egyik se' másik kívánságjok nem telyesítődik: úgy félő, a' mint Basíleából írják, hogy ezen szikrából még nagy tűz ne támadjon. — *St. Gallenben* Gyűlést tartanak: Zürich, Lucern, Glarus, és Schweiz Kántonoknak Képviselőik, hogy a' Hertzegapátor és az Alattvalók között fenn-forgó nehézségeket el hárítsák. A' Lakosok egyátaljában vítatják, hogy a' mely Szövetségre lépett ő vélek a' Hertzeg-Apátor 1796-dik eszt. benn, tartsa meg, és hogy ők ezen Szövetségnek jövődöbéli állan-

dósága felől annál bizonyosabbak lehessenek: kívánják két Uraknak a' Hertzeg-Apátúr' szolgálatjából való elbocsáttatását.

Nagy - Britannia: — Spitheadbann, Hadi-törvény tartatván azokra a' Pártosokra, kik a' Bridport Hajósseregénél az előbbeni zenebonának szerentsés le-tsendesedése után kezdtek vólt garabontzkodni: négyen közzülök halálra méltóknak találtattak; hanem kettőt közzülök, minthogy igen ifjak vóltak: a' Királyi Felség' kegyelmébe ajánlottak a' Bírák, mely jóakarattal Ezekek úgy megindultak a' Kifizententziáztattak, hogy térdre estek háladatosságból. A' más kettőt felakasztották Jún. 7-dikén. — Plymouthbann is halálra ítéltetett egy *Lee* nevezetű Fő-Pártos, minthogy reá bizonyosodott: hogy valóságos szándéka lett légyen nékie, több Tzimborás-társaiival egyetemben a' Plymouthi Magazínomokat elégetni, az ott lévő Fr. foglyokat ki-szabadítani, az Igazgatás-formájának meg-változtatása végett mindent elkövetni, és mind azokat a' kik ellene fognak szegezni magokat nékiek, leöldösni. — *Beaulieu* nevű líneai hajón újra zenebona támadt, melynek le-tsendesedése, 13 Ember megsebesedésébe, és két Ember' halálába került. — A' Scheernefzi Hajóssereg, (mely magát egy ideig *Noreinek* nevezte vala)

parantsolatot vett, hogy készen tartsa magát a' ki-indulásra. — Hogy az Angliai partokat annál hathatósabban meg-lehes-sen védelmezni minden ellenséges meg-tá-madtatások ellen: újra tizenegy Korpusok állíttatnak fel, önként vállalkozó Katonák-ból, kiknek Tisztjeik, Földes-Urakból fog-nak állani. — *Pitt* Minister más esztendőkben csak egyszer szokta vala a' Parla-mentom' eleibe terjeszteni: Mennyit kell hi-adni abban az esztendőben az 'Ország' kaszsfájából? következőképpen: Mennyi summát szükség; 's mi módon lehet abba bé-szerezni? — de már e' folyó esztendő-ben harmadszor tselekedte ezt *Pitt* Úr a' múlt Jún. 30-dikánn. Az Út- és Híd-tak-sák helyébe, melyeket ő esztendőnként 480 ezer font sterlingre számlált vala fel, most más alkalmasabb taksákat javas-lott, melyeket, az ablakokra, a' tselédek-re, a' szántó-lovakra, 's a' zsebbéli- és ütő-órákra lehet vetni. Eddig, minden szántó-lótól fizetett a' Gazda 2 sillinget: ezentúl tartozik fizetni 3-at. A' ki, arany órát visel: fizet attól tíz silling- és 6 pen-ce-taksát; az ezüst-óraért pedig 2 sillinget és 6 pence-t. Különös Visitátorok rendel-tetnek ki a' végre, hogy meg-visgálják a' Férjfiak' nádrág-zsebbeiket. Ha arany- vagy ezüst-órát visel e' valaki?

Batávia: — A' Texeli Kikötőhely előtt 16 Angl. lénei hajók és Fregátok

járkálnak fel 's alá. Azonbann, iparkodik a' Batáviai Hajóssereg is, hogy mentől előbb ki indulhasson 17 línei hajókkal, 's számos más Katona- és szállítóhajókkal, 's egyesíthesse magát a' Dünkircheni Fr. Hajóssereggel. Négy hólnapra való eleséget vesz magához; és a' szállító hajókra húsz gyalog Batalion és egynehány lovas Svadron szárazra való Katonák rakattatnak fel. A' Száumberi és Móza Fr. Sereg' Fővezére *Hoche* is megfordult Jún. 30-dikán Hágában, 's ott a' Fr. Követnél *Noël* Polgárnál, conferált (tanátskozott) némely előkelő Batavusokkal: más nap pedig, Ámsterdamba indult onnét. (*A' Dünkircheni Kikötőhelyben lassúdni kezdettek a' Fr. tengeri készületek, az újjabb Tudósítások szerént.*)

A' Fr. Törvényhozó öregebbik Tanátsnak nevezetes helybe-hagyásai, és egy nevezetes helybe-nem-hagyása.

Az Özvegy Aureliánusi Hertzegné, és Hertzeg *Bourbon-Conti*' örökös jószágaiknak vizsgálata-eránt hozott Végzését a' Törvényhozó Ifjabbik Tanátsnak helybe hagyta az öregebbik Tanáts is. Helybe hagyta továbbá azt a' Végzését is az Ifjabbik Tanátsnak, mely által a' Kiköltözttek' Rokonai, és az amnestizált Bűnösök ellen tett előbbeni Rendelések kaszfáltattak; úgy hogy ezentúl, akármely

Fr. Polgár választassék már törvényessen Tisztviselővé; nem lehet a' választatása ellen ki-fogás, oly szín alatt, hogy Aristocrátának vagy Jakobínusnak 's a' t. tartott vagy tartatik a' választatott Személy. — Mind a' két Tanács egyet értett azon Törvénynek el törlésében is, mely, tilalmazta az Idegeneknek Párisban, a' Tenger-meljei Városokban, és a' Várakban való tartózkodásokat. — — Nem állott ellenben reá az Öregebbik Tanács az Ifjabbiknak azon Végzésére, mely által a' 19-dik Júnusi lármás Ülésben, sok Tagoknak ellenére meg-állította a' nagyobb Rész, hogy a' Respublika' Kaszsfájára ügyelő Kommisszáriusoknak hatalmok legyen a' Direktórium' híre nélkül, egyedül az ő nékiek leg-alkalmasabbnak tetsző módon segíteni a' kaszsfánn; és abban az esetben ha kevés pénz lenne a' Kaszsfában, Ők határozhassák meg; mitsoda fizetéseket kell elébb tenni, 's melyeket lehet halasztani? Ha ez a' Végzés, az öregebbik Tanácsnak meg-erősítése által Törvényvé vált volna: úgy a' Direktóriumon, és a' Törvényhozó Gyűlésen kívül, egy fő hatalmú Magistrátusa támadott volna még a' Fr. Respublikának; a' Direktóriumnak gyakran nem volna módja az Ármádiák' szükségeinek pótolásában; és veszedelmes következésű öszsze-szóllalkozások származ-

tak volna a' Direktórium és a' Törvényhozó Gyűlés között.

A' Frantzia Direktórium' újj panaszszai a' Törvényhozó Tanátshoz.

1.) Hogy a' Közönséges Tisztviselőket nints miből fizetni: azok tehát kedvetlenkednek: mert Familiástól együtt éheznek, 's a' szegénység miatt meg-útáltatnak. 2.) Hogy mind úntalan nevededik Párisban és egyéb részeibenn is a' Respublikának, a' Klúbok' száma, melyek, a' mint mutatja a' Revolútzió' Históriája, mindenkor veszedelmes történeteknek voltak előljáró posztái. 3.) Hogy a' *Chauffeur* nevezet alatt esmeretes Haramiák, kikhez Szökött-katonák, és Viszszatért-Kiköltöztték is tsapták magokat, sok gyilkosságot követtek el Párisban és Páris körül.

Magyar - Ország.

Veszprémből Júl. 10-dikénn: — „A' Pest Vármegyei N. Insurgensek 3 Szakaszban, a' Nógrád, és Fehér Vármegyeiek pedig egyben, ezenn utazának keresztül. Szép Legények 's jó paripások. A' Nógrádiak' rendtartása, jó ékesítése (adjustirung), minden dítséretet felül halad; akármely reguláltt Huszár Reg. nek elég volna. Világos kék a' Formaruhájok sárga sinorra; a' csákJok veress.“

„Nálunk az aratásnak már majd vége lesz. Az őszi, jók. A' kukoritza igen helyes. Az első sok is.“

„Káptalanbéli Úrra leve itt Keszthelyi Plébánus, és Hahóti Prépost Fő Tiszt. Hertelendy Gáspár Úr.“

Pétsről Júl. 9-dikénn: — „Ma érkezének bé Városunkba Ns Báts Vármegye' Insurgensei, kiket a' Forma-ruhának és a' ló-készületnek egyenlősége igen díszít.“

Baranya Vármegyének 4 száz felültt Ns Vitézei, Júl. 7-dikénn indultak el Péts Városa' mezejéről, a' hol Jún. 20-dikától fogva táboroztak, Sümeg felé. (*Ezenn elindulásról, a' jövő postán bővebben.*)

F. Királyunkat az Ország' hasznával híven szolgáló Csekonits Oberster Úrnak több rendbéli érdemeit, Hatzfeld nevű jószággal jutalmaztatta meg Ő Felsége, mely jószágot már annakelőtte árendában birt volt a' nevezett Méltóság.

Gróf Vallenstein Urat, ki a' Pest Vármegyei Insurgensek' Ns Seregéhez száz Uh-lánusokat állított maga költségénn, méltóztatott Ő Felsége Insurrectionális Obersterségre emelni.

Debretzenből Júl. 12-dikénn: — „Azt mondá hajdan Bölts Salamon Péld. XXVI. 1. vers: Nem illik a' hó a' nyárhoz, és az

esső az aratáshoz, de tetemes kárunkkal kellett tapasztalnunk, ezen folyó hónapnak 2-dik napján; hogy hajdani erejeket, mintegy el vesztették az égi Jelek: ámbár tetfzett is, hogy a' Nap hatalmasonn munkálodott velek, mert a' nevezett napon, az Oroszlán' melege, oly hidegre, essőre, fízle, és hóra vált; hogy ezek miatt, határainkon, sok ménesbéli lovak, juhok, sertések és szarvas-marhák, a' sovány legelőkön el hűltek; sőt Városunktól, három 's négy mértföldnyire lévő Városok' és faluk' határaikon is, e' nagy és példa nélkülvaló tsapás tapasztaltatott. A' Hortobágyunk' környékén nem győzték az emberek, a' hideg eső és hó miatt el vesztett juhokat, lovakat és szarvas-marhákat nyúzni; tsak egy jú nyájból a' többek között, 500 esett ki. Városunkban ugyan a' hó, azon nevezett napon, déli 12 óra tájbann tsak annyira szállingózott, hogy azt alig lehetett észre-venni, de kívül sok helyeken, a' föld' színét is el lepte; három mértföldnyire pedig tőlünk egy bizonyos határon, majd bokáig érő is volt. Panaszolkodnak minden szomszéd helységekben lévő Lakosok; hogy gulyabéli marhájaikból, méneseikből, nyájaikból, hol 500, hol 600 's több százak is el veszttek; 's mindenütt hevernek a' meg-nyúzott marhák, 's legelnek rajtok a' tésékák,

kütyák, szarkák. E' nagy tsapásnak természeteti oka ez lehet: hogy a' nagy szárazság miatt, a' barmokból ki-száradván tsontjaiknak velejek, el fogyatkozott szegényeknek minden erejek, 's a' hideget, essőt és havat nemvedhetvénn, meg-dög-löttek. "

Béts.

Státus-Consiliárius Izdentzi Jósef Ö Nagysága mellett Concipistai ranggal buzgóan foglalatoskodó E. Hazánkfiának T. Meyerhofer György Úrnak úgy ajándékozott a' Kir. Felség Rajkán egy Camerális Curiát örökre; hogy egyszersmind minden taksát, melyel másképpen egybe lett volna köttetve ezen ajándékozás, méltóztatott egészfzen el engedni; és ezen különös kegyelemnek érdemlő okául említettik a' Kir. Resolutzióban, a' meg-ajándékoztatott Úrnak szolgálatbéli rendkívülvaló szorgalmatossága.

Bukovinában, öt ezerre telt vala már Júl. 2-dikán a' fel-kívántt Lakosok' száma, kik mindenféle vágó- és szúró-eszközökkel fel-fegyverkezve állanak készen, a' Rájába szaladt Lengyel Kiköltöztteknek vízfőza-tartóztatására. Tíz ezerre is reá lehetne nevelni, ha a' szükség úgy hozná magával ezen Sereg' számát, melynek vezérlése, amaz esmeretes nevű *Geniflori*

Arnauta-Kapitányra, és a' Csernovitsi Ké-
rület' Kommisszáriussára Georgievits Úr-
ra vagyon bízva. Az Oroszok is ajánlo-
ták magokat, hogy Novák Májorunknak
első híradására készek lesznek mindjárt kí-
vántató segítséggel lenni. De már nehe-
zen mernek több szerentsét próbálni a' ze-
nebonások, kiknek száma leg-elsőben se-
ment többre 8 száz gyalogságnál és 7 száz
lovaknál, mint maga valja, egy Noél
nevű Májorjok, ki fogságunkba esett.

A' Török Követ ma rendeltette ma-
gának a' postánn a' Frankfurti Frantzia
Újságot.

Egy Lengyel Grófné, már hat esztén-
döktől fogva szenvedett oly nyavalyában,
mely körül haszontalanul fáradoztak nem
csak egynehány magános Orvos-Doktorok;
hanem egész Medica-Facultások is. Bétsbe
jövén, folyamodott e' szerentsétlen Dáma,
Burkhard Úrhoz, és élni kezdett azon ár-
tatlan orvossággal, melyet a' nevezett Úr
maga szokott készíteni. Négy hetek múl-
va, oly nagy gelesztától menekedett meg
a' Grófné, melynek hoszsa négy rőf; va-
stagsága egy jó hüvelyknyi, a' színe, kü-
lönbkülönbféle, mely tsudálatos-állat spi-
ritusba van bé-tsinálva örök emlékezetnek
okáért. Már most a' Grófné jól vagyon,
és el utazott.